

НЕОБХІДНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Рубайко Є.А., здоб. вищ. осв.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **М.О. Нежива**
Державний торговельно-економічний університет

Нематеріальні активи відіграють величезну роль для підприємства. Їх частка у структурі всіх активів суб'єктів господарювання зростає. Згідно з НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [1], нематеріальний актив – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований (наприклад, патенти, торгові марки, авторські права, ліцензії, ін.). Вони є надзвичайно цінними, а в деяких випадках мають більшу вартість, ніж усі матеріальні активи підприємства. Для повноти використання потенціалу підприємств, заради підвищення своїх конкурентних позицій, варто приділяти достатньо уваги нематеріальним активам. Оскільки саме вони впливають на економічний та фінансовий потенціал і збільшують ринкову вартість підприємств, тому виникає потреба у організації та проведенні внутрішнього аудиту нематеріальних активів.

Внутрішній аудит є одним із видом внутрішньогосподарського контролю підприємства. Метою проведення внутрішнього аудиту нематеріальних активів є надання інформації щодо ефективного використання об'єктів інтелектуальної власності та майнових прав у процесі діяльності підприємства. Методика проведення аудиту нематеріальних активів залежить від об'єкта перевірки, вартості та кількості нематеріальних активів, які використовує підприємство у своїй діяльності.

Важливим є те, що при організації внутрішнього аудиту нематеріальних активів слід дотримуватися доцільної побудови його апарату на підприємстві й застосування організаційних форм.

Необхідність організації такого аудиту підтверджується такими факторами, як необхідність контролю за наявністю та рухом усіх нематеріальних активів підприємства; потреба у швидкому обміні інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень; виявлення та попередження майбутніх проблем з інвестиційною привабливістю підприємства; виявлення резервів для ефективності функціонування підприємства.

Внутрішній аудит нематеріальних активів має містити в собі не лише перевірку достовірності відображення нематеріальних активів у

звітності суб'єкта підприємницької діяльності та відповідність звітності нормативним положенням, а й включати рекомендації керівництву щодо раціонального використання таких активів.

Загалом, раціональна організація внутрішнього аудиту нематеріальних активів на підприємстві допомагає підвищити ефективність використання нематеріальних активів суб'єкта господарювання, оптимізувати в цілому ресурси підприємства і посилити конкурентні позиції підприємства.

З метою підвищення ефективності управління наявними на підприємстві нематеріальними активами необхідно удосконалювати перевірку економічності, продуктивності та результативності використання нематеріальних активів [3]. Аналітичними процедурами також варто не нехувати, оскільки при внутрішньому аудиті їх використання буде доцільним. Тому, залежно від стратегічних цілей, повинна розроблятися система фінансових і нефінансових показників для оцінки досягнення проміжних задач [2, с. 172].

Особливістю контролю та й аудиту нематеріальних активів є перевірка їх об'єктів і аналіз прав, що з них випливають [3]. Тому це зумовлює потребу в дослідженні юридичної форми документів для підтвердження права володіння цими активами та організації бухгалтерського обліку цих об'єктів на підприємстві. Також відбувається перевірка первинних документів і майнових прав на нематеріальні активи.

Нематеріальні активи є важливими економічними ресурсами підприємства в процесі його діяльності. Таким чином, внутрішній аудит нематеріальних активів є необхідним для проведення; він дає змогу отримати достовірну інформацію для оперативних управлінських рішень та завчасно виявити негативні впливи факторів на господарську діяльність підприємства.

Інформаційні джерела:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку Мінфін України; Наказ, Положення від 18.10.1999 № 242. Редакція від 03.11.2020 - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>

2. Герасименко С.С. Шляхи удосконалення обліку та аудиту в умовах ринкового господарювання в Україні: Монографія. – К.: Національна академія управління, 2008. – 192 с.

3. Старко І. Є. Особливості організації управлінського контролю нематеріальних активів. С. 134–137. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20161\(117\)/sep20161\(117\)_134_StarcoI.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20161(117)/sep20161(117)_134_StarcoI.pdf)